

Сигурна кућа за жене и децу жртве породичног насиља

Ниш

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2022. ГОДИНУ

Садржај:

1. Уводни део

- 1.1. Полазне основе
- 1.2. Циљеви функционисања установе

2. Програмске активности

- 2.1. Психо – социјална и правна подршка корисницама
- 2.2. Индивидуални рад са корисницама
- 2.3. Групне радионице са корисницама
- 2.4. Рад са децом

3. Рад на подизању свести и превентивни рад

4. Економско оснаживање корисница

5. Рад са жртвама насиља које се не налазе на смештају у установи

6. Пројектне активности

7. Увођење нове услуге – Саветовалиште за децу жртве насиља

1. Уводни део

1.1. Полазне основе – Насиље у породици

Насиље у породици представља најзаступљенији облик насиља у друштву и доводи до озбиљног кршења људских права. Партнерско насиље је доминантан облик насиља у породици, а најчешће жртве насиља у породици су жене. Негативне последице насиља у породици утичу на сваки аспект живота жртава које бивају изложене не само физичком насиљу већ и психолошкој трауми и егзистенцијалим притисцима, што утиче на њихово здравствено, стамбено, образовно и економско стање, као и на њихову слободу да живе своје животе без страха.

Претходних година донета су многобројна законска решења која омогућавају ефикаснију заштиту од насиља у породици. Закон о спречавању насиља у породици је омогућио делотворније спречавање насиља у породици, али и бржу и благовремену заштиту жртвама породичног насиља. Доношењем кључних подзаконских аката – протокола, регулисана је међусобна сарадња и поступање полиције, правосуђа, центара за социјални рад и других установа социјалне заштите у циљу његовог сузбијања. Повезаност и сарадња државних органа, установа и институција у процени ризика, доприноси сузбијању насиља у што краћем року, а жртвама обезбеђује дугорочну

заштиту и подршку кроз праћење и планирање мера. Сигурна кућа представља целовит облик друштвене заштите жена и деце који су угрожени насиљем у породици у виду специјализованог прихватилишта.

1.2. Циљеви функционисања установе

Пружајући своје услуге Сигурна кућа омогућава жртвама излазак из зачараног круга насиља, обезбеђујући им физичку, емотивну и психичку сигурност, пружајући им психолошку и правну подршку како би што лакше прекинуле и превазишле везу са насилником и заштитиле своја права.

2. Програмске активности

2.1. Психо – социјална и правна подршка корисницама

Основна делатност установе је збрињавање и пружање заштите жртвама породичног насиља, кроз психо – социјалну и правну подршку жртвама. Рад са корисницама установе одвија се кроз индивидуални и групни рад који се одвија кроз различите врсте радионица: едукативне, креативне, мотивационо – искуствене и мешовите (које подразумевају заједничко учешће мајки и деце).

2.2. Индивидуални рад са корисницама

Приликом пријема кориснице у Сигурну кућу, први разговори усмерени су на санирање акутне стресне ситуације.

Након тога, ради се на опсервацији корисница уз примену различитих психолошких мерних инструмената, а на основу чега се усмерава даљи индивидуални рад. Саветодавни рад усмерен је на:

- уклањање психолошких последица насиља,
- повећање базичне психолошке сигурности и самопоуздања,
- овладавање стресом изазваним искуством насиља у породици,
- подизање нивоа личне компетенције,
- ублажавање осећаја кривице што је напустила насилника,
- мењање когнитивних ставова жртве да је жена дужна да трпи,
- јачању родитељских капацитета,
- оснаживање за предстојеће судске поступке,
- проналазак алтернатива и опција за самосталан живот без изложености насиљу,
- припрему за самосталан живот након напуштања Сигурне куће.

2.3. Групне радионице са корисницама

Групне радионице функционисаће као едукативне, креативне, мешовите (креативне радионице које подразумевају учешће и мајке и деце) и мотивационо – искуствене.

Едукативне радионице

„Радионице Асертивног тренинга“

Већина жртава због вишегодишњег трпљења насиља, временом развија пасиван стил комуникације. Из тог разлога неопходно је радити са њима на развијању асертивног комуникационог стила, који подразумева:

- јасно и конкретно исказивање својих потреба, ставова и осећања,
- лакше прилагођавање стресним ситуацијама,
- отвореност за нова решења.

„Радионице Емоционалне писмености“

С обзиром на то да су жртве насиља годинама потискивале своје емоције, неопходно је радити са њима на развијању вештина емоционалне писмености, које ће им омогућити:

- олакшавање управљања својим емоционалним реакцијама,

- пружање знања потребних за препознавање позитивних функција непријатних осећања,
- смањење утицаја негативне самокритике и негативне критике упућене од стране других, а којима су жене жртве породичног насиља свакодневно биле изложене.

„Радионице на тему родитељства“

С обзиром на то да жене које годинама живе у ситуацији насиља изналазе своје механизме преживљавања тог насиља што црпи велику количину психолошке енергије, често се дешава да управо из тог разлога њихови родитељски капацитети бивају ослабљени, те из тог разлога често немају снаге и енергије да се посвете деци онолико колико је то деци заиста потребно. Управо из тог разлога, на овим радионицама биће обрађене бројне теме из области родитељства:

- Значај емоционалне топлине и размене са децом,
- Успостављање јасних граница и доследности у васпитању,
- Васпитни стилови родитељства,
- Обрасци афективне везаности код деце,
- Развојне карактеристике и психолошке потребе деце различитог узраста и давање смерница, ради адаптације на различите развојне фазе,
- Развој самопоуздања и креативности код деце,
- Дисциплиновање деце уз систем награда и казни,

- Значај родитељских забрана и дозвола,
- Позитивне вештине родитељства,
- Стимулација афинитета детета.

„Радионице активног тражења посла“

Статистика Сигурне куће показује да је више од 90 посто корисница установе без запослења. Из тог разлога неопходно је информисати их о начинима проналаска посла. На овим радионицама обрадиће се следеће теме:

- Израда радне биографије,
- Упознавање са сајтовима и платформама за запошљавање,
- Пружање помоћи у изради мотивационог писма и аплицирању за посао,
- Симулација разговора за посао.

Осим наведених, биће уведене и радионице које ће имати за циљ освешћивање несвесних механизма и наученог дугогодишњег неадекватног понашања, као и оснаживање корисница како не би поново ступиле у насилне партнерске односе. У оквиру наведеног, спроводиће се радионице различитих садржаја, као што су:

- Рад на его стањима,
- Људска права и дискриминација,
- Родни стереотипи и предрасуде,

- Механизми одбране,
- Излазак из круга: прогонилац, спасилац, жртва.

Креативне радионице

Креативне радионице имаће за циљ каналисање негативних осећања на друштвено прихватљив начин, као и усавршавање нових вештина које ће им помоћи да освесте своје потенцијале, што ће даље позитивно утицати на њихово самопоуздање и самопоштовање.

У складу са интересовањима корисница, биће организоване различите врсте креативних радионица: бојење стакла, декупаж техника, израда накита и декоративних предмета, плетење....

Осим наведених организоваће се и радионице забавно - креативног карактера у којима ће се и мајке и деца укључити у заједничке активности, што ће допринети побољшању расположења и подстицању мајки да често спроводе заједничке активности са децом. У оквиру ових радионица израђиваће се пињате, лутке и играчке.

Мотивационо - искуствене радионице

Ове радионице подразумевају укључивање бивших корисница Сигурне куће у радионичарски рад, како би пренеле своја лична искуства која се тичу претрпљеног насиља у породици, истрајности у одлуци да се супротставе истом, проблема са којима су се сусретале по изласку из Сигурне куће и начинима решавања истих.

2.4. Рад са децом

Деца која се са мајкама налазе на смештају у Сигурној кући била су директно или индиректно изложена насиљу. Из тог разлога неопходно је посебну пажњу посветити деци.

Индивидуални рад са децом има за циљ емоционално дистанцирање деце од последица претрпљеног насиља, подизање самопоуздања и изграђивање позитивне слике о себи која је често нарушена код ове деце, као и рад са свим психичким тешкоћама које произилазе као последица насиља у породици.

С обзиром на то да се код ове деце запажа слабија пажња и концентрација, а самим тим и отежано памћење, пружаће им се помоћ у учењу и савладавању школског градива.

Организоваће се и едукативно – креативне радионице за децу, а све са циљем подстицања развоја способности и

креативности и учења нових вештина, а како би се лакше изборила са последицама насиља у породици. Методологија рада ће бити прилагођена развојном стадијуму деце и имаће како образовни карактер, тако и игровно - забавни карактер.

За децу ће се организовати и различите рекреативне активности зависно од њиховог узраста, а деца школског узраста биће подучавана и техникама релаксације за децу.

Свакодневно ће се за децу предшколског узраста организовати активности у играоници, док ће старија деца своје слободно време проводити у информатичкој соби уз надзор стручних радника.

Осим наведеног, редовно ће се одржавати сарадња са институцијама, тачније вртићима, основним и средњим школама које деца која су смештена у Сигурној кући похађају.

3. Рад на подизању свести и превентивни рад

Сигурна кућа ће и током 2022. године наставити рад на превенцији и подизању свести када је породично насиље у питању. Циљ ових активности биће да што већи број жена које се налазе у ситуацији насиља у породици добију информацију о институцијама које им могу пружити помоћ и заштиту. Такође, спроводиће се активности којима ће се утицати на сензибилисање грађана да пријаве насиље у породици ако имају сазнања о истом.

Као и током претходних година, организоваће се различите активности (трибине, округли столови, улични перформанси) поводом обележавања следећих датума:

- Дан сећања на убијене жене жртве породичног насиља (18.05.2022. год.),
- Међународни дан борбе против злостављања старијих особа (15.06.2022. год.),
- Међународни дан борбе против злостављања и занемаривања деце (19.11.2022. године),
- Међународни дани борбе против насиља над женама (25.11.-10.12.2022. год.).

У циљу рада на превенцији, наставиће се сарадња са основним и средњим школама, као и са факултетима.

У плану је одржавање предавања и радионица на тему родних стереотипа и предрасуда за ученике старијих разреда основних школа, док ће за ученике средњих школа и студенте бити одржана предавања и радионице на којима ће бити упознати са карактеристикама насилног партнерског односа.

Наставиће се сарадња са Филозофским и Правним факултетом у Нишу, као и Психолошким саветовалиштем за студенте, ради сензибилисања младих у борби против насиља над женама.

Такође, наставиће се сарадња са спортским клубовима у Нишу како би се организовале различите заједничке акције са циљем подизања свести против насиља у породици.

Сигурна кућа ће током наредне године започети са припремама инструмената и упитника неопходних за спровођење новог истраживачког рада на тему „Насиље над децом“.

У 2022. години, установа Сигурна кућа наставиће са презентовањем исраживачких радова на научним и стручним конференцијама.

С обзиром на то да мали број жена из руралног подручја пријављује насиље, неопходно је одржавање трибина у руралним подручјима ради информисања о могућностима заштите.

У 2022. години у плану је организовање округлих столова са представницима медија и представницима правосудних органа.

4. Економско оснаживање корисница

Након психичког оснаживања, неопходно је и економско оснаживање корисница. Из тог разлога, установа Сигурна кућа ће се и током наредне године активно залагати да економски оснажи своје кориснице, и то кроз:

- упућивање корисница на едукације и обуке ради додатног професионалног оспособљавања и доквалификација по њиховом избору на Народном универзитету у Нишу (средства ће се обезбедити путем слања захтева и молби за донацијама друштвено одговорним компанијама, као и организовањем различитих активности хуманитарног карактера),
- остваривање контакта са потенцијалним послодавцима, као и са другим институцијама и организацијама које би им могле помоћи,
- сарадњом са Националном службом за запошљавање ради обезбеђивања приоритета при запошљавању за кориснице Сигурне куће.

5. Рад са жртвама насиља које се не налазе на смештају у установи

(СОС телефон и Интернет Саветовалиште)

Установа Сигурна кућа наставиће са пружањем саветодавних услуга за све жене које се налазе у ситуацији насиља, а не налазе се не смештају у установи. То ће чинити путем:

- разговора са грађанима путем СОС телефона,

- пружање саветодавних услуга путем Интернет саветовалишта,
- пружање услуга путем messenger-а преко Facebook странице установе,
- увид у информације о раду установе путем сајта www.sigurnakucanis.rs.

6. Пројектне активности

Сигурна кућа годинама уназад уређује објекат установе самостално обезбеђујући средства аплицирајући пројектима на конкурсе домаћих и иностраних донатора. На тај начин, у потпуности је уређен ентеријер и екстеријер установе.

Сигурна кућа ће у 2022. години своје активности усмерити на аплицирање следећим пројектима:

- аплицирање пројектом за едукацију жена у руралном подручју у циљу препознавања и пријављивања насиља,
- аплицирање пројектом у циљу економског оснаживања корисница Сигурне куће,
- аплицирање пројектом за реновирање купатила и тоалета у установи.

7. Увођење нове услуге – Саветовалиште за децу жртве насиља

Насиље над децом је болна и тешка тема која је нажалост присутна у нашем друштву. Доживљавање насиља у детињству утиче на здравље и благостање током даљег живота и зато је неопходно радити како на превенцији, тако и на пружању саветодавно – терапеутских услуга.

Насиље над децом може довести до озбиљних повреда, може негативно утицати на когнитивни развој и резултирати образовним и другим тешкоћама. Такође, деца која су доживела насиље имају већу стопу анскиозности, депресије и других проблема менталног здравља.

Налази истраживања показују да је насиље према деци присутно у различитим облицима: физичко, сексуално, психолошко/емоционално насиље, занемаривање од стране родитеља или старатеља, вршњачко насиље, дигитално насиље.

Уколико је дете доживело насиље потребно је дете укључити у саветодавно – терапеутски третман прилагођен његовим годинама, фази развоја, когнитивним и емоционалним капацитетима.

Искуства стручњака који раде са злостављаном децом показују да правовремена дијагностика и адекватан терапијски приступ помажу не само у редуковању симптома и поремећаја

насталих од последица злостављања, него и у прекидању трансгенерацијског преношења насиља. Дијагностички и терапијски рад са децом која су доживела насиље доводи до тога да се та деца развијају у емоционално здраве личности, као и да не понављају интеракцију агресор-жртва у вршњачким и каснијим родитељским односима.

Основни циљ Саветовалишта за децу биће пружање психолошке помоћи деци с различитим трауматским искуствима, као и њиховим родитељима, како би се боље и успешније носили са последицама оваквог искуства које је њихово дете имало, али и како би их упутили на правилан однос према детету које је доживело насиље.

Након дијагностичке процене, стручњаци Саветовалишта за децу пружали би индивидуални и групни саветодавни рад деци и родитељима. Стручни тим Саветовалишта биће континуирано укључен у едукације и стручна усавршавања која се односе на проблематику злостављања деце и пружање подршке и помоћи деци са искуством насиља.

Главни циљ Саветовалишта за децу биће пружање ефикасне и систематичне помоћи злостављаној деци и њиховим породицама. Такође, Саветовалиште за децу ће имати важну функцију која се тиче сарадње различитих институција укључених у проблем злостављане деце. У плану је стална сарадња са Домом здравља, ЦСР, Тужилаштвом, Клиничким

центром, Полицијском управом и васпитно – образовним установама.

Осим конкретне помоћи деци жртвама насиља и њиховим родитељима, Саветовалиште за децу ће се бавити и превентивним радом и бити у сталном контакту са стручним службама васпитно – образовних установа у циљу организовања различитих врста радионица и предавања на тему насиља над децом.

Директор

дипл. психолог Соња Шћекић